

A large, dark blue, stylized letter 'R' that serves as a background logo. It has a thick, rounded vertical stem and a curved top and bottom arm.

jaarverslag 2005
zero amsterdam

voorwoord & inleiding	iii
{ projecten en exposities	
a. naar buiten	2
b. stil water	7
c. luisteren in het landschap	10
{ onderzoek	
a. m(o)e	15
b. holes	16
c. flickr	17
{ zerobeleid	
a. bestuursvergaderingen	19
b. verandering in bestuur	23
c. nieuwe zerokunstenaar	23
d. evaluatie doelstelling 2005	25
e. doelstelling 2006	26
{ appendices	
a. publicaties	28
b. festivals	28
c. filmbank	29
d. presentaties	30
e. minibiografieën zerokunstenars	32
f. selectie werk 2005	34

Stichting Zero Amsterdam (Zero)
 bestaat uit beeldend kunstenaars
 Emily Kocken en Carst
 van der Molen. In 1996 begon hun
 samenwerking met een multidisciplinair
 lokatietheaterproject in
 Hotel *De Filosoof* in Amsterdam.
 Sindsdien hebben zij zich steeds
 meer toegelegd op het maken van
 korte films en video-/fotoinstallaties.

In 2005 heeft Zero niet stilgezeten, zoals uit dit jaarverslag zal blijken. Er is hard gewerkt, en met plezier, aan fotoexposities, een video/fotoinstallatie en een akoestisch landschapsproject. Het afgelopen jaar stond ook in het teken van bezinning. Voor elke kleinschalige organisatie die zich inzet voor de kunst is het belangrijk om te blijven nadenken over de eigen doelen en om de verwezenlijking van deze doelen te evalueren. Deze evaluatie leverde Zero dan ook (her)nieuw(de) inzichten op, die direct hun neerslag kregen. Het belangrijkste inzicht was, dat projecten en makers hun eigen tijd nodig hebben om zich optimaal te ontwikkelen. Niet elk project laat zich dwingen in een keurslijf van deadlines en beschikbare expositieruimtes. Zero realiseert zich dat het aan de makers is om de 'natuurlijke' tijd van een project zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen met het moment van naar buiten treden. Zo werd bijvoorbeeld besloten om de voorlopige resultaten van het project Kortsluiting als work in progress te beschouwen en deze in de luwte van de kleinschalige presentatie Holes te vertonen. In het geval van het project M(o)e werd bewust gekozen voor een uitgebreide onderzoeksfase. Bezinning leidde tevens tot de

wens de openheid te versterken die uitgangspunt was van het begin van Zero. Een gevolg hiervan is de afspraak van Zero-kunstenaars Emily Kocken en Carst van der Molen om elkaar meer ruimte te geven en hun eigen pad te kiezen. Soms zal dit betekenen dat individueel werk de voorkeur geniet boven een gezamenlijk project. In andere gevallen wordt er juist samengewerkt met externe kunstenaars, zoals bij het project M(o)e, waar Emily Kocken met Anita Kooij samenwerkt. Op deze wijze wordt de oorspronkelijke samenwerkingsgedachte van Zero nieuw leven ingeblazen. Al met al kan Zero terugkijken op een bewogen jaar, met de nodige veranderingen. En hoewel het vertrek van bestuurslid Viktor de Vocht betreurd wordt, is er veel reden om uit te kijken naar 2006.

Colleen Scheepers
voorzitter Stichting Zero Amsterdam

Beide kunstenaars, Carst van der Molen (in vervolg verslag aangeduid met CM) en Emily Kocken (EK) deden in 2005 vooral individueel onderzoek, wat resulteerde in een aantal exposities. Verder kwamen diverse projectonderzoeken van de grond; onderzoek dat

in 2006 verder ontwikkeld wordt als *work in progress*. In 2005 had EK een aantal solo exposities, deels op uitnodiging, deels op eigen initiatief. Naast analoge fotografie gebruikte zij de kleine digitale camera als extra instrument. Ook maakte zij een aantal logboeken, waarin het schrijfproces en het fotograferen een dialoog met elkaar aangingen. Haar eerste kunstdiscipline, de klassieke muziek (cello), werd ingezet tijdens een performance in een akoestisch landschapsproject. Een belangrijk thema voor CM in 2005 was de sloop van het Andreasziekenhuis die begin dat jaar begon. Hele rollen film (foto) en na aanschaf van een digitale camera, memory cards, schoot hij vol. Het sloofterrein werd uiteindelijk het onderwerp voor de korte video *City Hole 1*, geproduceerd eind 2005. Hij gebruikte video in plaats van fotografie om de onbeweeglijkheid van de plek vast te leggen. Nachtopnames waren een ander onderzoeksthema. Zo kwam in een vrij korte tijd een aantal fotoseries tot stand, eerst vooral vanuit de hand geschoten met een gevoelige film, later op een statief om meer licht te kunnen vangen.

A large, stylized, grey letter 'R' that serves as a background logo for the page. It is positioned on the left side, with its vertical stroke extending from the top to the bottom of the page. The top and bottom horizontal bars of the 'R' are rounded. The text 'projecten & exposities' is located in the upper right corner, partially overlapping the top horizontal bar of the 'R'.

projecten &
exposities

a. naar buiten

soort werk/disciplines

kleurenfoto's, zwart-wit afdrukken

op barietpapier, polaroid foto's,

handbeschilderde foto's, een

readymade en een boek

bijzonderheden

solo expositie

periode

29 april t/m 3 juni

lokatie

Wijkservicepunt Sloterkade

Sloterkade 150, Amsterdam

openingstijden

ma t/m vr 9-17 uur

aantal bezoekers

300

publiciteit

Stadsdeelkrant, wijkkrant

website

stichtingzero.nl,

schinkelbuurt.weblog.nl,

oudzuid.amsterdam.nl,

vanhenten.nl

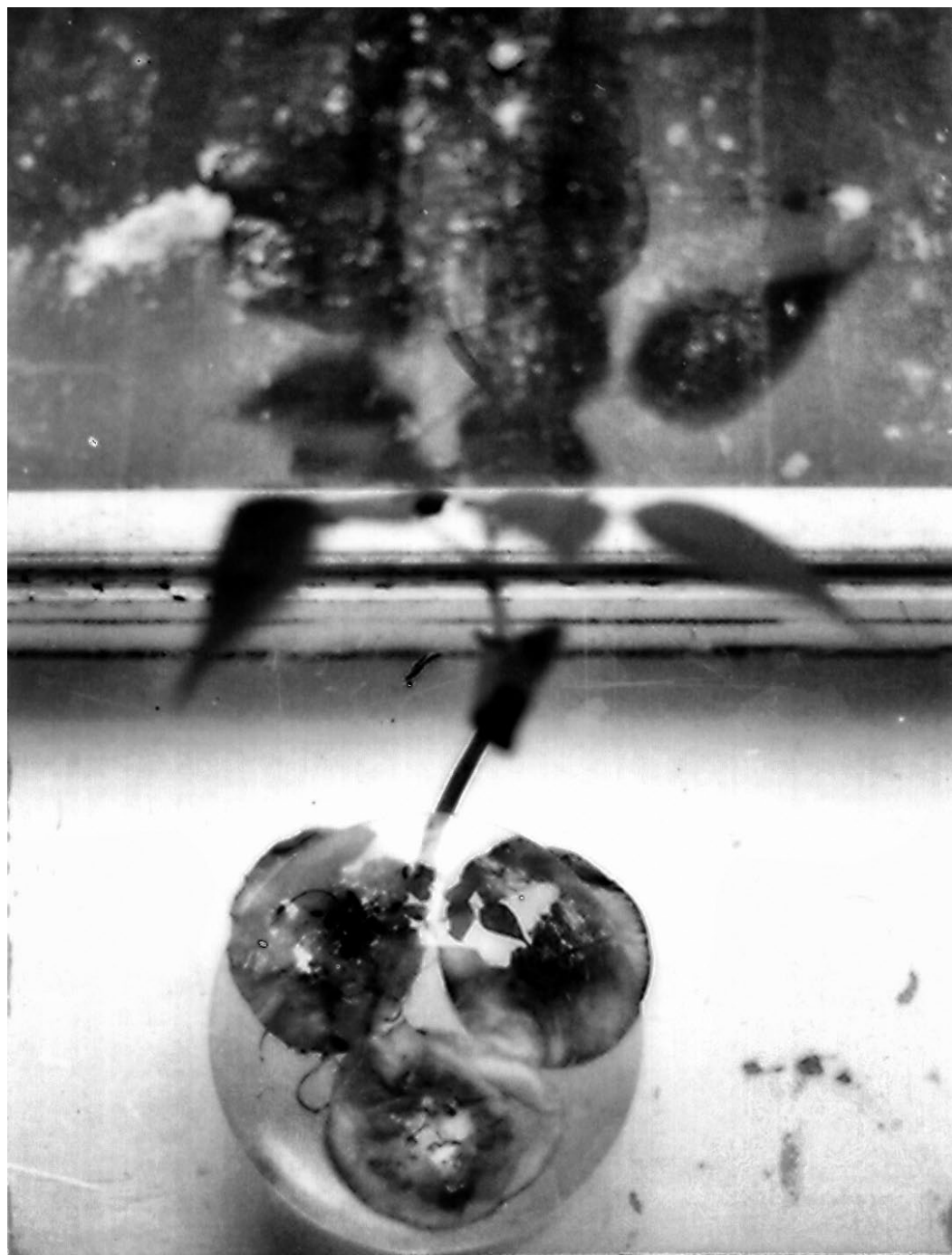
In *Naar buiten* benaderde EK landschapsfotografie vanuit het gefotografeerde subject, ofwel degene die naar buiten wil of al buiten is. Het is een onderwerp waar zij al langer mee bezig is; de expo kwam tot stand in een periode van twee jaar (2004-2005).

Een duidelijk voorbeeld van naar buiten willen breken is *Wit worden*: een jonge bonenplant drukt zijn bladeren tegen het raam, hunkerend naar licht. Deze foto stamt uit een vorig project: *Spertijd*.¹ EK legde drie witte bonen op natte watten en zodra de eerste ontkieming had plaatsgevonden, bedekte zij bonen en ontloken groen met een vergrootglas. De jonge spruiten wisten hun weg naar buiten te vinden, van onder het zware glas vandaan. Het duurde twee maanden voordat de plant een boon wist te produceren. Na verplaatsing van de plant, weg van het raam, stierf de boon vrij rap af. Alle foto's hebben dit gevangen: zijn c.q. bevrijdingsproces gemeen; of het nu om asielhond

Luca gaat die treurig voor het raam zit te wachten of de terugkeer van haar baas, of om het verwoest landschap met als centraal subject *Het blauwe stoeltje* dat, aan de elementen overgeleverd, het sloopterrein rondom het Andreasziekenhuis (een vertrouwd bouwwerk uit en beeldmerk van de buurt, inmiddels verdwenen) leek te bewaken. Het stoeltje werd gefotografeerd vlak vóór het moment waarop de fotografe aan de slopers had gevraagd of zij het stoeltje mee naar huis mocht nemen. Door de afgebladderde verf was dit *objet trouvé* een parodie op een stoel geworden. De plek waar hij toevallig leek te zijn neergezet was natuurlijk geen toeval. Bouwlui hadden de stoel op de uitkijk geplant, en het ding fungeerde als een onwillekeurige hommage aan de grote afwezigen: de patiënten, artsen, bezoekers.

Op een enkele foto is geen zichtbaar subject, maar leeg landschap te zien. Daar is de kijker het subject dat vrij kan rondwaren. Klassiek Noordhollands landschap in de omgeving van Hoorn, zoals de gesmolten ijsbaan van Oosthuizen, of een sloot in het jonge Purmerbos. Net als bij *Roll Over*, in 1999, gaat EK's werk 'over' haar

¹ In *Spertijd* (2004) lieten EK en CM Stadsdeel Oud Zuid zien in een fictieve oorlogsvertelling met video, fotografie, een lichtinstallatie, logboek.

eigen Schinkelbuurt, met wat uitstapjes naar Hoorn en omgeving, Purmerend.

De expositie ging over de mogelijkheid, de keus om naar buiten te kunnen gaan, de vrijheid die de mens (in tegenstelling tot dier en plant) heeft om te gaan en te staan waar hij wil, maar vaak onbenut laat. Deze horizon van onderdrukt verlangen, gezien door glas (erkerraam, fotolens, autoruit) doet beseffen dat de mens vaker gevangen zit dan hij zelf beseft. En dat je als fotograaf een taak hebt om van deze gevangenis te getuigen.

'Prachtig, poëtisch werk, ontroerend, zoals je een stem weet te geven aan de sprakelozen, de verwonde man, het ontmantelde gebouw.'

Corinne Sieger, wijkcoördinator
Schinkelbuurt

'De sloot in het Purmerbos, die klopt gewoon. Goed! En de bomen, en de honden, en zo kan ik er nog een paar opnoemen. Ik vind het een mooi thema, hou van de humor waarmee je het behandelt.'

Patrick Minks,
film editor

Sloot in Purmerbos / EK

rechterpagina:

Het blauwe stoeltje EK

fragment Naar buiten EK

Een heuglijke dag: ik mag weer naar buiten. De koorts is wat gezakt. Om half tien belt de pianostemmer aan. Ik doe open in een door mijzelf samengesteld slaaptenuue, een wonderlijk samenraapsel van sportkleding en oude zomerjurken. Zijn verbaasde blik dwingt mij om te bekennen dat ik ziek ben. Dat vraagt om een vervolg, en dan moet je je met een vreemde door een wereld van virussen, vatbaarheid en een vleugje wereldpolitiek emmeren terwijl een valse piano klappertandend om een beetje aandacht smeekt. Terwijl hij de Silbermann zorgvuldig pingelend in een betere stemming brengt, loop ik met Luca de straat uit. Vreemd hoe je door een paar dagen

'horizontaal' het gewone lopen ontwent. Ik houd Luca met korte rukjes dicht aan mijn flank. We lopen een tijdje, samen. Luca kijkt me steeds onderzoekend van onder haar onhonds lange wimpers aan, alsof ze voelt dat er iets is. De lucht ruikt lichtgroen, het is een prachtige dag. Pluk hem, zeg ik tegen mezelf, kijk goed uit je doppen, het kan weer even. Koortsig stiefel ik met hond langs de rafelrand van het Rembrandtpark. Het oude Lucasziekenhuis is veranderd in een ruïne. Een beauty, een monster. Vraagteken en aanklacht. Opluchting lees ik uiteindelijk: wat eerst onzijdig bouwwerk was, wat zich eerst als ziekenhuis wilde doen

gelden maar vooral bekend stond als slecht functionerend instituut, hoeft dit niet meer. Zij is redelijk opgewekt dood aan het gaan. Kapotte ramen, brokken wastafel, spaanplaatplafonnetjes door de slopers naar buiten gelazerd, vieze leuzen op de muren. En natuurlijk was een paar dagen terug een echte ploeg aan het filmen. Met felle lampen, reflectieschermen, kortom de hele mikmak, terwijl de zon gratis scheen. Koorts raast door mijn lichaam, ik heb een wiebelhoofd. Luca trekt. We passeren een jongen die er zonet, van ver, uitzag als iemand die niet spoort.

soort werk/disciplines

zwart-wit foto's (spiegelreflex), boek

bijzonderheden

groepsexpositie

periode

2 tot 18 september

lokatie

bagagehal Loods 6

KNSM-laan 143, Amsterdam

openingstijden

ma t/m vr 10-17 uur,

za en zo 11-17 uur

aantal bezoekers

1000

publiciteit

Parool

recensie

Volkskrant, Trouw

website

s-a-k.nl, stuwing.nl,

galeries.nl/artnet.nu

fondsen

Projectbureau Noord-Zuid

De Kunst spreekt zich uit over de Noord-Zuidlijn, was het motto van de Stichting *Samenwerkende Amsterdamse Kunstenaarsverenigingen* (S-A-K). Als vervolg op de bijzonder goed ontvangen tentoonstelling *Stadsgezichten* van september 2004 organiseerde zij *Graafwerk*: 'Vorig jaar zagen we portretten van bekende en minder bekende Amsterdammers, dit jaar geven zo'n zestig kunstenaars een beeld van de stad zelf, toegespitst op de aanleg van de noord-zuid metrolijn die voor een groot gedeelte onderdoor de Amsterdamse binnenstad wordt aangelegd. Een beeld van een fase van ingrijpende verandering. Bouwputten en bouwvakkers, boven- en ondergronds, aannemers en sedimenten, de archeologie, de zichtbare bedrijvigheid, de opgebroken stad, de verkeerschaos, de economie, de verwachtingen, de kritiek.' Aldus de S-A-K.

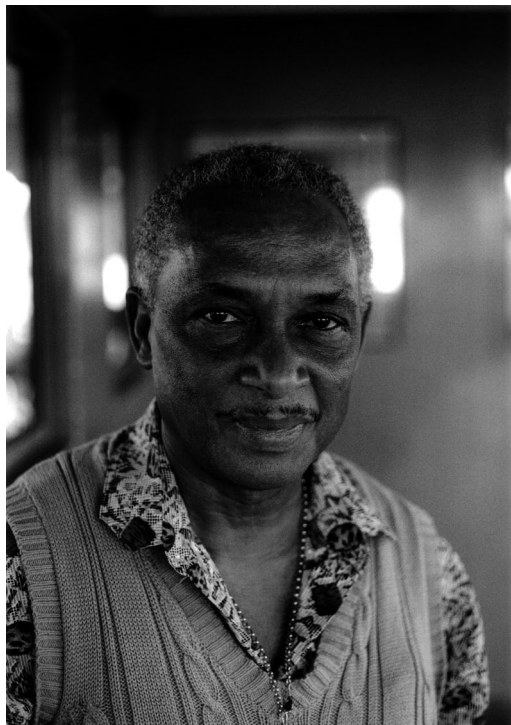
Voor EK betekende de aanleg dat het IJveer eronder zal lijden. Minder mensen zullen gebruik maken van dit relatief trage vervoermiddel. Geduldig voer zij op het veer tussen Amsterdam Noord en het Centraal Station heen en weer. Terwijl zij mensen observeerde, een enkeling direct

aansprak, verheugde zij zich over de merkwaardige kwaliteit van het wachten op het water.

EK: 'Een beetje verloren voelde ik me wel, als één van de weinige fotografen tussen al die fijnschilders. Ik was geïmponeerd door de expo in de grote hal, en vooral door de prijslijst waarop vaak astronomische bedragen stonden. Maar tot mijn verbazing werd van de 134 werken die er hingen bijna twintig procent verkocht.' De S-A-K is een overkoepelend orgaan van vier kunstenaarsverenigingen: *St. Lucas* (sinds 1880), de *Onafhankelijken* (opgericht 1912), de *Hollandse Aquarellistenkring* (sinds 1942) en *Stuwing* (1951). De meeste kunstenaars werken figuratief, techniek staat hoog in het vaandel, en de gemiddelde leeftijd is veertig, misschien wel vijftig jaar. Veel van hen zijn goede bekenden bij een kunstenaarssociëteit als *Arti*. Een wat behoudende visie weerspiegelde zich in het werk, grofweg te typeren als afbeeldingen van wat zij zagen, de bouwputten, de mannen in de putten, een vergezicht. Onderling contact tussen de 57 kunstenaars was er tijdens de voorbereidende periode op een

rechterpagina:

drie foto's uit de Stil water serie EK

informatiebijeenkomst. Maar kunstenaars waren vooral solo in hun atelier aan het werk, een aantal bracht zelfs oud werk in. In die zin kon je niet van een project spreken, in de zin van gezamenlijk onderzoeken en vervolgens presenteren van een onderwerp. EK kreeg sterk de indruk dat voor een groot aantal kunstenaars de expo vooral een manier was om publiek te bereiken, flyers en visitekaartjes sierden de entreetafel. De kwaliteit van het werk liep sterk uiteen. Mensen die niet al lid van de vier kunstenaarsverenigingen waren, konden zich voor deelname opgeven. Een positief punt, om de deuren van gevestigde 'bolwerkjes' open te stellen voor anderen. De criteria van de selectiecommissie waren niet helder, een gegeven waar de organisatoren zelf ook mee in hun maag leken te zitten. Al met al werd er door het publiek op de opening bijzonder enthousiast gereageerd op het werk. Doordat veel werk over hetzelfde ging, kon je misschien wel spreken van de kracht van de herhaling. Los van alle kritiek was deelname voor EK al met al een goede ervaring, ook om eens een kijkje in dit wereldje te nemen. Bovendien sloot het thema aan bij een eerder door haar onderzocht thema:

hoe mensen onder dreiging van een (natuur)fenomeen zich onbewust al klaar maken voor de dood.

Aan de opbouw/inrichting van de expo hielp EK de hele week mee. Daardoor droeg zij bij een connectie aan te brengen tussen redelijk uiteenlopend werk.

Haar bijdrage aan *Graafwerk*, de *Stil water* serie, bestond uit zeven foto's en een logboek L.A.S.T. O.V.E.R. Deze vorm hanteerde zij eerder, tijdens het project *Spartijd* in 2004. De kunst van het beeldend schrijven en peinzend fotograferen, het maakproces beschrijven is iets waar zij zelf veel aan heeft. Snel vergeet je als kunstenaar waarom je tot bepaalde keuzes bent gekomen, en waarom je een bepaald spoor verlaat. Een logboek helpt herinneren, en later werk verbeteren. De taal in het logboek valt te typeren als een vorm van proza-essayistisch schrijven, soms poëzie? EK is van plan om hier een duidelijker richting aan te geven. Fotografie en poëzie [stijl: proza-essay] zijn steeds meer aan het versmelten tot één ding, en lijken desondanks hun autonome kracht niet te verliezen. Deze vorm van taal versus beeld wil de

kunstenaar in de komende jaren meer ontwikkelen.

'Veel kunstenaars hadden zich laten inspireren door de bouwactiviteiten in de stad en hun impressies in schilderijen en tekeningen vastgelegd. Werken in impressionistische stijl, realisme en abstractere vormen waren vertegenwoordigd. Impressies van o.a. de Ferdinand Bolstraat, bouwputten, damwanden, bouwkranen en bouwvakkers. Kunst, gefascineerd door de grootsheid en hectiek van de bouw. Hiertussen vormden de foto's en het logboek van Emily Kocken letterlijk en figuurlijk een moment van verstillig. Een foto gemaakt in een pontje over het IJ waarin een moslima voor zich uit kijkt. Verbinding tussen oever, verbinding tussen culturen? Tussen alle bedrijvigheid die de tentoonstelling weergeeft, is er in het werk van Emily oog voor de mens in al zijn eenvoud, voor stilte en overpeinzing. Niet de imponerende techniek trekt haar aandacht. Zij zoekt met de puurheid van zwart-wit foto's naar essenties van menselijke maat. Beelden en teksten die het oppervlakkige achter zich laten en aanzetten tot overdenking, verdieping, geestelijk graafwerk.'

beeld en fragment uit logboek
L.A..S.T. O.V.E.R.

Na een dag hard werken in de stad willen Noorderlingen maar een ding: naar huis. Ze varen met de veer over het IJ, en halen tevreden fluitend hun fiets van het slot, of stiefelen kalm naar het bushok. Centralisten niet, het klokje tikt vol team spirit door, wat boven hoort te zijn, is allang onder geworden: 'Tiktak is mijn toekomst, het (nieuwe) goud van nu is de drive om overal bij te zijn, over alles kunnen meepraten.' Spanning en sensatie. De glamour van het burgerbestaan.

Tik.

Arbeid is een doel op zich, thuis zitten doen ze zelden, die maffe centralisten. Het wordt tijd voor een nieuwe stijl plastic beschermhoezen voor de ongebruikte sofa.

Ga je als Noorderling via Centraal, en je hebt het bloedblauwe ongeluk een graantje mee te pikken van dat doorgedraaide, godgegeven centralistische talent om overal tegelijk aanwezig te zijn, dan start de transformatie akelig snel: je handen kleuren groen (de eerste symptomen van ontmenselijking) en op je voorhoofd parelt het gretig vocht.

Tak.

Jan Verhoeven, coördinator S-A-K

c. luisteren in het landschap

soort werk/disciplines
muziekperformance
periode
4 en 24 september
lokaties
Landgoed Amelisweerd, Bunnik en De Noetselerberg, Nijverdal
tijden
11.30-14.00 uur, 10.00-12.30 uur
aantal bezoekers
75
publiciteit
NCRV-gids, radio, NME nieuwsbrief, alle landelijke vvv's, bezoekerscentra NME, vakantieparken, lokale media
website
ivn.nl, nme-gelderland.nl, nme-utrecht.nl, lombox.nl
publicatie
Mooi land 2005/2006, 100 natuurgebieden getest
cd
Stil

rechterpagina:
EK in Amelisweerd (Riek Westerhof)

De stichting *Nederlandse Milieu Educatie* (NME) en het *Instituut voor Natuurbeschermings-educatie* (IVN) riepen de maand september uit tot groene maand, en organiseerden diverse activiteiten om mensen aan te zetten Nederland door een groene bril te bekijken, zeg: bewuster van de natuur te worden. Eén van die activiteiten was een reeks klankwandelingen, samen met de Utrechtse geluidskunstenaar Riek Westerhof. Zij ontwierp een klanksculptuur die de luisteraar tijdens een wandeling door twee natuurgebieden bewuster zou maken van het landschap. Het project bediende hierbij een brede doelgroep: de cultureel onderlegde stadsmens, nieuwsgierig naar deze ongewone benadering van het randstedelijke landschap, de wandelaar die bereid was een extra laag te ontdekken in een door hem of haar toch al als rijk ervaren gebied, en de toevallige passant die overvallen door een onverwachte ervaring, de tocht best even wilde onderbreken.

Klanksculptuur (soundscape) is een wat ingewikkeld woord voor een muziekcompositie waarin alles wat klinkt tot muziek wordt gerekend. De rol van het toeval, geluidspatronen die in de natuur voorkomen, worden

als significante elementen van een compositie gezien. Verder wordt er een extreme vorm van democratisering van geluid en gecultiveerd geluid toegepast: mooi of lelijk bestaat niet als norm om geluid tot muziek te verheffen. Westerhof had een dergelijke sculptuur voor ogen en zij vroeg geschoolde, klassieke musici bijeen om deel te nemen aan het project, mits zij bereid waren verder te gaan dan alleen een beetje buiten fraai zitten fiedelen of toeteren. In eerste instantie paradoxaal om een klanksculptuur of klankschap te laten bestaan uit de combinatie van bestaande klassieke muziek, en ‘gewone’ geluiden. De muziekkeus werd volledig aan de muzikant overgelaten. Behalve EK deden nog drie instrumentalisten mee (hobo, fluit, didgeridoo). Voor de gelegenheid werd geen speciale compositie gemaakt, omdat er dan een samensmelting zou plaatsvinden tussen natuur en cultuur. EK koos voor een van de oudste solo composities voor cello: de *ricercari* van Domenico Gabrieli, geschreven in 1689. Bladeren ritselen in een bepaalde toonsoort. EK veranderde na een eerste repetitie op de locatie voor een andere volgorde dan die waarin de losse delen op papier

geordend stonden, en zij bracht elk los deel in overeenstemming met de grondtoon van de plek. Met Westerhof wisselde zij ervaringen uit. Windrichting, resten van een regenval en andere factoren bepalen hoe een plek klinkt. Van resonantie is alleen sprake in grote wouden, het redelijk ielig beplante bos van beide speelplekken vormde geen krachtige klankkast. Het geluid verwaaide dan ook redelijk snel. Wandelaars annex luisteraars moesten zelf dichterbij 'aanschuiven' als zij meer wilden horen. Deze vrijwillige basis is een gemeenschappelijke met de manier waarop Zero het beeldende steeds vaker presenteert. Mensen komen om te kijken, maar hoeven geen tijdspanne te ondergaan. Dat is ook de reden waarom dit een performance was, en geen concert. Nu is deze reactie voor een doorsnee publiek niet een bewuste keus. Zij lopen daar en zodra een muziekje klinkt, zullen ze erop af gaan en luisteren of ze het 'kennen' en of het 'mooi' is, een receptionele houding die moeilijk te doorbreken is. Achteraf vroeg EK zich af of een keuze voor een wat vrijere muzieksoort, improvisatie of wat dissonantere muziek niet beter was geweest. Aan de

andere kant paste de muziek Gabrieli bijzonder goed in het project, omdat de losse ricercari zijn gecomponeerd rondom eenvoudige motieven en een vaste toonsoort. Zoals eerder gezegd, klinkt de natuur ook op grondsoorten, en voegde de muziek zich soms wel, soms juist niet naar de omgeving. De wandelaar transformeerde zo onmerkbaar van kijker (naar de natuur) in luisteraar. Voor ek is het sinds dit project duidelijk dat geluid, klank, muziek een prominentere plaats in Zero mogen krijgen.

'Geluid als een schijnbaar toevallige toevoeging aan beeld, in plaats van als een op de seconde getimede soundtrack, interesseert me. De steeds wisselende relatie tussen beeld en geluid is daardoor te onderzoeken, ook door de kijker/luisteraar. In de performance van Emily en de anderen werd de muziek steeds eerder gehoord dan de muzikant zelf gezien. De muzikant als drager van de muziek, in plaats van als uitvoerder op een podium. De technisch complexe en kunstmatige stukken van Gabrieli kwamen goed tot hun recht in de natuurlijke omgeving, maakten de natuur meer onvoorspelbaar, en spitsten de aandacht van de luisteraar voor wat hij zag. Dat is wat geluid en beeld samen moeten bewerkstelligen, een versterking van de zintuigen.'

CM

'Het was die eerste keer, de try-out dat je me het meest verraste met jouw spel in Park Amelisweerd, een zachte klank om de tijd voor te nemen.

Het was ideaal zomerweer de klank van de cello doet het zomerbriesje horen. Na verloop van tijd gaan de vogels kwetteren: jouw muziek is opgenomen in de omgeving.

De lucht is vochtig onder de hoge beuken, een abrupte onderbreking van het spel met een lach: die mug is geraakt.

Als de muzikante speelt in het buitengebied blijven wandelaars stil staan. Vanuit de verte een ruis; verkeer over de provinciale weg, soms een trein.'

Riek Westerhof, klankkunstenaar

'Ik vond de klankwandeling als geheel een prachtige activiteit. Een soort sprookje in de natuur met dat afwisselende landschap en die instrumenten die je soms al van verre kon horen. Echt een belevenis. Jouw cellospel paste daar goed tussen. De cello droeg wat minder ver dan de blaasinstrumenten, maar gaf daarmee een wat verstilder en intiemer optreden tussen het struikgewas en een mooie afwisseling met de anderen. Iedereen die het gehoord heeft was er van onder de indruk.'

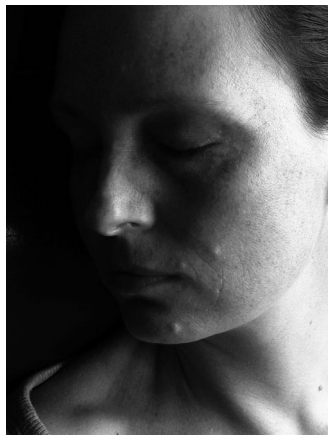
Sandra van Kampen,
beleidsmedewerker communicatie,
team Natuur en Landbouw
Stichting Natuur en Milieu

a. m(o)e

Een oude samenwerking uit de begintijd van Zero (1996, *Het Gebed*²⁾) is dit jaar weer nieuw leven ingeblazen: die tussen EK en Anita Kooij (AN).

Hoogstpersoonlijke, veel te persoonlijke, ergerlijk persoonlijke lichamelijke ballast als geestelijke verlichting zien, en je inleven in een oude staat van uitputting bevorderlijk voor een artistieke samenwerking die op het scherpst van de snede vervreemding zichtbaar maakt, is een uitgangspunt van het onderzoek. Een andere premisse is dat iedereen baat zou hebben bij een ongezonde dosis van vertraging, en dat moeheid een poort biedt tot het ervaren van meer schoonheid. Het project heeft als werktitel *m(o)e* gekregen, afgeleid van de aandoening met de afkorting ME, dat staat voor myalgische encephalomyelitis, ook wel bekend als CVS (chronische

2) Het Gebed was het eerste project van Zero: zeven kamers in Hotel De Filosoof in Amsterdam werden drie dagen lang bezet door zes actrices en zeven muzikantes. Gidsen leidden het publiek door de kamers waarin steeds een spirituele solo gespeeld werd, begeleid door live muziek.

P + I = M aka Pose plus inleving

is gelijk aan moeheid EK

Zonder deken AN

Onder gaan AN

moeheid syndroom). Een aandoening waar AN na een vakantie in Kenia in 1997 aan begon te lijden. Zij liep daar malaria op, en hield maandenlang vreemde klachten waarvan uitputting er eentje was. Haar leven veranderde totaal, raakte ontregeld, ze kwam buitenspel te staan van alles waar ze eerst aan deelnam. EK kende de moeheid vanaf kindertijd, als gevolg van regelmatig opduikende bloedarmoede. Haar conditie en die van AN zijn wezenlijk verschillend, en beiden zien *m(o)e* als een kunstproject, waarin de aanleiding weliswaar in een autobiografische ervaring ligt, maar niet de voornaamste bron is waaruit de makers gaan putten.

'Met trage tred en een onnavolgbaar reactievermogen sta ik in een veranderde buitenwereld. Eén lange aaneenschakeling van verwarrende en uitvergroete impulsen belaaft mijn systeem. Het vermoeide brein kan niet meer verwerken en categoriseren. Informatie hoopt zich op en verandert in chaos. Op een zeldzaam moment stolt het leven in één klap tot een helder beeld. Even ontstaat een nieuw systeem, een nieuwe ordening. Hoe kan ik moe en traag zijn in een wereld die me voorbij flitst? Ik moet mezelf opnieuw bezien en herdefiniëren.

M(o)e verbeeldt en schetst een unieke manier van beleven. M(o)e is mezelf en alles om mij heen ervaren door een sluier. Chaotisch, fragmentarisch is de wereld, met een flits van een helder moment als in een stilgezet beeld. M(o)e is een herwaardering van een traag bestaan dat noodzakelijkerwijs uit moeheid en uitputting voortvloeit. M(o)e koestert dat zachte en gelijkmatige tempo in een tijd die schreeuwt, stompt, rent, schuurt, beukt, vervliegt. M(o)e toont een leven dat bijna niet voortbeweeget.'

AN's statement, m(o)e, dossier tweede fase onderzoek

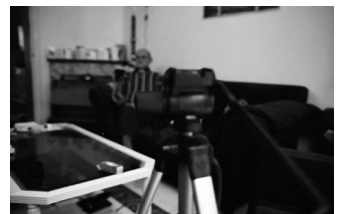
Met AN als felle sparring partner, kwam EK tot het volgende statement, die zich eveneens over de tweede fase van het onderzoek uitsprak:

'Tegenover elkaar staan, als makers, met een energieprobleem. De tijd mee hebben, in een ander tijdperk, zeg de Victoriaanse zouden wij bleek en nerveus zijn en als kunstzinnig en hysterisch zijn gebrandmerkt. Ik wil opdrachten krijgen, als maker, van mijn medemaker, en vice versa. Zij zal vaak de dingen doen die ik doe. Ik doe vaak de dingen die zij doet. Ik doe dingen die ik niet kan, zij ook: de grote oversteek van groot willen tegen beter weten in. Daarmee het onvermogen uitdrukken in een proces van navoelbaarheid in

daadkracht, die niet in de eerste plaats een therapeutisch of ander zelfverwerkelijkend doel kent. De kunst draait om de realisatie van een idee en vandaag de dag moet alles conceptueel of abstract of gewoon mooi zijn. Waar blijft het engagement? Dit project kent een gezond stuk woede als uitgangspunt, want we zijn niet voor niets zo gruwelijk moe en het zijn niet voor niets vrouwen die vooral zo verdomde moe zijn.'

Amsterdamse kunstenaars Rob Logister en Marie Raemakers vroegen Zero een ruimtelijke installatie te maken voor hun omgeturnde trafohuisje met de naam *Kortsluiting*, in de eerste Schinkelstraat. Dit naar aanleiding van installaties die zij eerder van hen hadden gezien. De omgeving van rondom *Kortsluiting* is dualistisch: die kent een hoog oudkrakers gehalte, maar telt ook opvallend veel gezinnetjes. Controverse en conservativiteit gaan hier hand in hand. Er is een gezonde keuken voor de marginalen. De gemeenschap die hier leeft gelooft in samenwerking, kleinschaligheid, gezelligheid en houdt op zaterdag een anarchistische bibliotheek open. Zero ging na twee keer uitstel met hen in zee. De makers besloten wel om onder een gezamenlijke paraplu individueel onderzoek te verrichten, waarvan het resultaat in een goed bediscussieerbare vorm in een vroeg stadium tegenover elkaar zal worden gesteld. Over *Holes*: dit zijn de kijkgaten waardoor we de werkelijkheid zien. Maar ook de lens van foto- en videocamera. Wat of wie kijkt er terug? In *Holes* worden plekken en mensen onderzocht waar we te vaak aan voorbijgaan; de dode hoek

van ons blikveld. *Holes* zijn ook de ramen waardoor, of de weerspiegeling waarin we de werkelijkheid zien. In 2006 zullen EK en CM dit thema verder uitdiepen, ieder vanuit hun eigen ingang. Belangrijke inzet voor de twee kunstenaars is een manier om fotografie en video tijdens de vertoning dicht bij elkaar te brengen zonder dat de ene discipline de andere domineert. Meer hierover in de notulen (blz. 21).

Voyeurette 1963 EK

City Hole 1 CM

rechterpagina:

Zero op Flickr

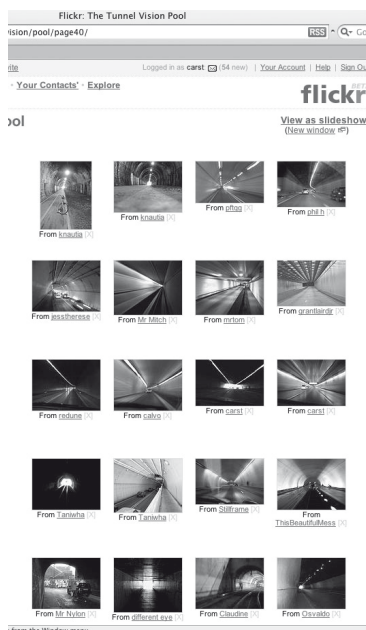
Tunnel Vision groep

Op Flickr is het mogelijk een foto toe te voegen aan een groep, en zo via de foto mee te doen aan discussies over het onderwerp van de groep, en weer commentaar op de eigen foto te krijgen. Door dit sociale proces kan een nieuwe context voor een foto ontstaan, en kan de maker contact leggen met

anderen. Andere *Flickr*-leden kunnen op een foto reageren in tekst, of in beeld. Foto's in groepen hebben doorgaans een gemeenschappelijk onderwerp. Beperking van het thema kan leiden tot een vormstudie, zoals het geval is bij de *Tunnel Vision* groep die CM oprichtte: ontstaan naar aanleiding van een tweetal foto's gemaakt in een tunnel, die als kenmerk de wijkende lijnen van het tunnelperspectief hadden. Ook kunnen technieken als onderwerp dienen, zoals fotocollage of nachtfotografie. Zowel EK en CM richtten zelf een aantal groepen op, en

namen deel aan een groot aantal anderen. Zero kreeg een eigen groep op *Flickr*, als visueel logboek voor lopende projecten, om om het bestaande netwerk op de hoogte te houden, en ook om de contacten van Zero binnen en over de grenzen uit te breiden.

www.flickr/photos/carst
www.flickr/photos/emilyk
www.flickr.com/groups/zeroamsterdam/

a. bestuursvergaderingen

Om een idee te geven van de sfeer tijdens de vergaderingen, is gekozen om de notulen integraal af te drukken. Tussen de twee vergaderingen door is er keihard gewerkt!

Esther Dijkstra ^{EK}

Emily Kocken ^{CM}

Jaarverslag 2004

Notulen bestuursmeeting 1

Rotterdam

zondag 27 februari 2005

aanwezig: Esther, Viktor,

Emily, Carst (not.)

afwezig: Colleen

Om 13:00 uur zaten we bij Esther en Joost aan de pannenkoeken met stroop, mega-olijven en champagne, in hun fijne nieuwe huis. Viktor had opnieuw de lange reis vanuit Brussel gemaakt, Emily en Carst kwamen uit tegengestelde richting. Centraler kan niet! De volgende keer hopelijk bij Viktor. Zo verplaatsen onze meetingen zich van Noord naar Zuid.

Jaarverslag

Esther en Viktor geven feedback op het jaarverslag in zijn eerste versie. Het merendeel van de tekst is geschreven door Emily, opmaak en beeldkeuze zijn van Carst's hand. Het verslag wordt positief ontvangen. Esther noemt de evaluatie van *Verloren Land* te negatief. Kritiek zou meer als leermoment kunnen worden aangemerkt. De algemene conclusie zou, samengevat, kunnen luiden: 'Jammer dat het project geen grotere collectieve basis had.' Gebruik van citaten uit het gastenboek zoals bij *Spertijd*,

zou dit ook bij andere projecten kunnen? Van *Verloren Land* is een gastenboek beschikbaar, van de open atelierroute niet. Reactie op beeld: de foto bij *Spuw* in het hoofdstuk over *Verloren Land* is niet sterk. Beter om hier een still van *Spuw* te gebruiken. Verzoek ook om een beeld van het pakhuis ergens in dat hoofdstuk op te nemen. De professionele activiteiten van de bestuursleden in het verslag worden veranderd in audio-visueel kunstenaar/docent video (Esther), en filmarchivaris (Viktor).

Rol bestuur, filmfestivals, vertoningsplekken

Het bestuur vraagt naar de rol die we willen dat het inneemt. Zero geeft aan juist met feedback zoals op het verslag blij te zijn, en met meedenken over vertoningsplekken. Esther noemt een plek in Rotterdam, *de Vrije Schuur*, een kleinschalig initiatief van Arnold Schalks die elke maand zijn benedenwoning met tuin openstelt voor een expo van een weekend. PR is beschikbaar, drank ook, als kunstenaar hoef je alleen je eigen werk inbrengen. Esther heeft aan de vorige *Vrije Schuur* meegedaan. Viktor noemt een filmfestival site, met een overzicht van

festivals, het *Oberhausen* korte film festival, *Argos* in Brussel dat ook een festival organiseert, een festival in Bern of Basel, en een midzomernacht festival in Finland waar film op de sneeuwwal wordt geprojecteerd. Via de vermelding van *Spuw* in *The Dutch Shorts* 2005, kregen wij via mail een uitnodiging voor insturen van werk voor het *Tabor Film Festival* in Kroatië, van 21-26 juni dit jaar. *Spuw* en *De doodskoningin* zijn inmiddels ingestuurd. Zero geeft aan dit jaar geen subsidieaanvraag meer te verwachten. Ze zijn beiden bezig met het ontwikkelen van nieuw werk; nu met name fotografie, en later dit jaar ook een aantal nieuwe filmpjes. Activiteiten waarvan de kosten te overzien zijn en door henzelf worden gedragen. In het financiële gedeelte van het verslag is duidelijk te zien dat de beide kunstenaars afgelopen jaar eigen geld in projecten hebben gestoken: het tekort op de begroting is aangevuld met eigen middelen. Viktor oppert het idee van een benefietfeest om geld binnen te halen voor lopende kosten. Esther noemt een feest in filmtheater *Rialto* als voorbeeld, waar de organisatoren risico namen en ongeveer 300 euro aan overhielden. Het zou mooi zijn

dit plan verder uit te werken. We spreken af elkaar via de mail op de hoogte te houden van links naar vertoningsplekken. Het idee is om Colleen, Esther en Viktor via bv. mail of een keer extra afspreken vaker op de hoogte te houden van activiteiten en projecten, zodat het voor hen weer makkelijker is om mee te denken.

Projecten in ontwikkeling

1) Voorlopig zonder titel

(Emily): fotografie

Tijdens *Spertijd* opperde onze vaste buurtbezoeker Fred dat we een installatie zouden moeten maken in de Woestduinkerker. Hij zou ons daar wel kunnen introduceren. De kerk is na de oorlog gebouwd, en staat aan het eind van de straat bij Emily. Zij is er toen een keer geweest, al in september, en heeft foto's gemaakt van het interieur. We hebben de laatste maanden regelmatig gekeken of er connecties waren. Het is vooral een lelijke plek. De oorspronkelijke ruimte, die wel iets heel eenvoudigs en minimaals heeft, bezit allerlei toevoegingen van later datum die behoorlijk detoneren. Het idee om een plek als deze, die ons maar ten dele raakt, tot installatie te maken spreekt

ons allebei niet genoeg aan. Het zou veel werk betekenen om de ruimte te strippen van overvloedige details en nieuwe elementen toe te voegen. Dat zou dan om de vaste dienst op de zondag heen moeten worden gebouwd. De lokatie in de stad is bovendien weinig ideaal voor het trekken van bezoekers. Emily wil wel het bidden, als een bezwering van de werkelijkheid via formules, tot thema maken. Zij wil dit benaderen vanuit haar eigen christelijke achtergrond, en de Wicca, een natuurreligie waar ze zich nu verwant mee voelt. In eerst instantie denkt ze aan fotografie van biddende kerkgangers; niet noodzakelijk in de christelijke betekenis. Niet ook als voyeur, wel met een wat kille benadering: door te kijken wat het resultaat van het bidden is; door middel van schema's, of door te zien of twee bidders meer bereiken dan één.

2) Andreas sterft (Carst): fotografie

Carst liep een maand geleden tegen een zijgebouwtje van het voormalige Andreasziekenhuis aan, dat ooit als receptiezaaltje diende. Zijn eerste gedachte was: wat een prachtige expositieplek. Hij kwam er al snel achter dat het Andreas in zijn geheel gesloopt gaat worden, om plaats te maken voor dure woningen. Ondertussen is Carst regelmatig

op verschillende tijdstippen foto's aan het nemen op het terrein terwijl de sloop vordert. De fotografie krijgt nu het karakter van documentatie, redelijk saai nog. Hij is bezig met het zoeken naar een ingang die interessantere fotografie oplevert, vanuit een inhoud, zoals angst: de eerste keer dat hij het terrein fotografeerde werd hij gestoord door twee beveiligingsbeambten die het fotograferen buiten de hekken als 'verdacht' bestempelden. Hij is, toen het ziekenhuis nog ziekenhuis was, zelf één keer bij de ingang geweest voor eerste hulp, om te ontdekken dat deze al niet meer geboden werd. Van het receptiezaaltje is inmiddels weinig meer over. Twee obeliskachtige zuilen staan nog overeind, als vingers tussen het puin.

3) m(o)e (Emily, Anita)

Emily en Anita zijn al een tijdje bezig met een project rond het thema vermoeidheid. De aanleiding is persoonlijk: Anita heeft een vorm van ME, Emily is al maanden moe en teert voortdurend op haar reserves. Ze zien elkaar regelmatig om het project te ontwikkelen.

Voorlopige plannen zijn het samen maken van een filmcollage, Emily werkt aan een tekst. Anita heeft het project als onderwerp genomen voor een workshop bij *Kunstenaars & Co*, die daarin advies geven over de presentatie van een artistiek concept.

4) Kortsluiting

Emily en Carst zijn door beeldend kunstenaars Rob Logister en Marie Raemakers (die zij kennen van de open atelierroute) gevraagd om in een oud elektriciteitshuisje in de 1e Schinkelstraat (bij de sauna Fenomeen) een installatie te maken. Rob en Marie werken aan een aanvraag voor een projectsubsidie die 31 maart bij stadsdeel Oud-Zuid binnen moet zijn. Emily en Carst hebben het 'huisje' afgelopen woensdag gezien. Het is een inpandig hok van ruim twee bij twee meter met een metalen deur naar buiten. Zij gaan de komende week allebei afzonderlijk een plan maken, zodat het nog in de aanvraag mee kan. Ergens dit jaar zal de 'expo' plaatsvinden.

Notulen bestuursmeeting 2

Amsterdam

zondag 27 november

aanwezig: Colleen,

Esther, Carst, Emily

De notulen van de vergadering 27 februari worden goedgekeurd.

Nieuwe projecten: Kortsluiting

Het project gaat door, de initiatiefnemers (Rob Logister en Marie Raemakers) die Zero hebben uitgenodigd vragen een eigen bijdrage van € 50,- en een borg van € 50,-, welke geretourneerd zal worden na afloop van deelname. Carst [video] en Emily [foto's] zullen ieder afzonderlijk een project ontwikkelen, en deze gezamenlijk gelijktijdig presenteren in de ruimte, via DVD op een tv-monitor. Esther vraagt zich af of het project van Emily niet beter als een onderzoek kan worden gezien. De maaktijd is erg kort, en ook valt het haar op dat Zero vaak een project start, na uitnodiging op een plek. Voor een plek, en met een door outsiders bedachte deadline. Beter zou zijn om zelfstandig met onderwerpen aan de slag te gaan, en hier een passende presentatievorm en -plek te vinden, als er resultaten zijn.

Emily ziet het probleem en verwelkomt de suggestie, maar denkt in de Kortsluitinglokatie wel een geschikte plek te hebben gevonden om de eerste resultaten van haar onderzoek te laten zien.

Voor Carst geldt hetzelfde.

Overeengekomen wordt om het project een andere status te geven, het wordt een expositie van een *work in progress*, deel 1. Dit heeft dan ook als gevolg dat er geen uitgebreide PR zal worden gemaakt, slechts via de eigen mailing.

Het subject dat EK in gedachte heeft, is een man die dicht in de buurt woont, altijd voor het raam zit. De vraag is of het beter is om te kiezen voor een opgebouwde vervolging van deze man, in beeld. Probleem is dat de man zal moeten meewerken, en EK dit niet echt wil. Ze wil hem onmerkbaar fotograferen. Esther gaat in op de vele vragen die EK in een toegemailede tekst heeft gesteld, ze raadt flitsen af, en adviseert gebruik te maken van een supergevoelige film. Andere optie is om dezelfde onderzoeksvraag te richten op een groter gebied, dat zich niet zo direct in Emily's eigen biosfeer afspeelt.

Colleen vraagt of het EK gaat om het product of het maakproces. Het gaat in eerste instantie om het product, een beeld, maar het

proces wil EK gaan opschrijven, in logboekvorm, net als bij vorige fotografieprojecten. Het project van Carst is nog niet vergevorderd, wel weet hij dat hij de videocamera wil richten op het Andreasterrein, waar puinhoop schoonheid is. De beweging van de hijskranen, etc. Het wordt meer beeldend dan conceptueel, kwaadheid om wat er verloren is gegaan is een belangrijke drijfveer. Zowel EK als CM richten de lens op de directe woonomgeving, en beiden zien hier ook de enige overeenkomst in, voorlopig.

Eventueel project van Esther

Esther gaat weer filmen, maar wil dit helemaal zelf doen, geen Zeroproject. Had wel aangegeven ooit via/voor/door Zero iets te willen doen weer, maar het komende jaar in ieder geval niet.

Bestuur: verandering in samenstelling

Viktor de Vocht stopt als penningmeester, heeft te weinig met video-/fotoinstallatie als kunstvorm, en woont te ver weg. Zero begrijpt het maar betreurt zijn vertrek. Hij leverde mede door zijn warme persoonlijkheid een belangrijke bijdrage. Colleen vraagt of er via Retort contacten lopen, die aangeboden

kunnen worden. EK en CM zien niet direct een naam, maar willen er wel over nadenken. Ania Harre valt als naam, is zelf ook met video/fotografie bezig, heeft een goed netwerk, is een vriendin. Weer een vrouw, is toch een bezwaar. De naam van Sascha Koetsier valt, oud-collega van Rialto, en momenteel werkzaam aldaar voor de PR, vooral ook omdat er behoefte is aan een bestuurslid die verstand heeft van PR en ook tijd wil steken in dit belangrijke en tot nu nogal verwaarloosde aspect van de stichting. Emily benadrukt dat ze graag wil dat er meer mensen komen kijken naar expo's, meer mensen dan de vrienden en kennissen.

Niemand van de aanwezigen wil eigenlijk PR doen, het is echt een vak. Goeie mensen verdienen er meestal hun centjes mee. Een probleem dus.

Moet er een vaste raad van aanbeveling komen? Dit had Emily als vraag op de agenda laten zetten. Colleen vraagt zich af wat de precieze functie is. Voor E. is het meer een vaste achterban, gezichten die je steeds ziet, mensen op wie je een beroep kunt doen. Maar, een collectief van medemakers is eigenlijk altijd een ideaal geweest. Colleen vraagt zich af of een borrel geen idee is, tijdens

de presentatie van Kortsluiting, om gelijkgestemde kunstenaars te ontmoeten, die zich wellicht bij Zero willen aansluiten. Al is het maar om eens per maand, tijdens een borrel, van gedachten te wisselen. CM en EK gaan met dit idee akkoord.

Bestuurslid en penningmeester (sinds 2004) Viktor de Vocht treedt af omdat Zero in zijn eigen woorden 'met al mijn respect een ver van mijn bed show blijft.' De afstand Brussel - Amsterdam werkte ook niet bepaald mee.

'Werkend als mimespeler/-docent kwam ik tien jaar geleden in contact met Stichting Zero. Theater was toen het medium dat Zero hanteerde. Na dat eerste project heb ik niet meer met Zero samengewerkt maar ben wel nauw betrokken gebleven. Theater is nog steeds mijn eerste medium, maar ondertussen ben ik ook gaan zingen, schrijven en fotograferen. Mijn werk was volop in ontwikkeling toen ik ziek werd. ME/CVS. Een onderbreking van vijf jaar volgde. Die periode heeft mijn leven ten diepste veranderd. De laatste jaren pak ik mijn theaterwerk weer op. En in dezelfde periode komen langzaam gesprekken op gang tussen mij en Emily over moeheid. We besluiten er een project van te maken, deels samenwerkend, deels individueel. In mijn ME-tijd heb ik een monoloog geschreven, rauw, staccato. Oorspronkelijk bedoeld voor theater, nooit afgemaakt en nimmer uitgevoerd. Een poëtische tirade over een vrouw die ten prooi valt aan twijfel en wanhoop. Met (een deel van) deze tekst wilde ik 'iets doen'. De vorm was in ontwikkeling, maar een idee was de woorden laten spreken door een actrice in theater, in een decor van videobeelden of stills die een

dialoog met de tekst aangaan of de tekst versterken. Met name beelden van natuur, zoals bijvoorbeeld bomen, of juist van het snelle moderne leven, de stad, de metro, voorbijvliegend landschap vanuit de trein e.d. Een andere vorm was een film maken over een vrouw met de tekst als voice over. Tekst en beeld, beeld en tekst, dat was duidelijk. Samenwerking met Zero is voor mij in eerste instantie samenwerking met Emily. En omdat zij deel uit maakt van Zero biedt Zero mij/ons een bedding om binnen te werken. Toen ik Emily tien jaar geleden voor het eerst ontmoette was er direct een connectie. Deze is gebleven. Onze gemeenschappelijke ervaring met en fascinatie voor moeheid verdiept de band en inspireert me om de ideeën die bij mij al leven uit te voeren. Daarnaast herken ik een vergelijkbare associatieve, beeldende manier van werken en een verlangen te experimenteren met (de combinatie) beeld en tekst. Inhoudelijk zoek ik eenvoud en puurheid in wat ik maak, kenmerken die ik ook terugvind in het werk van Emily. Mijn achtergrond, theater/mime, zou ik op een of andere wijze willen integreren in mijn werk. Beweging, lijfelijkheid

en theatrale elementen, zoals performance zijn voor Zero wellicht nieuwe impulsen om te gebruiken. Verder bezit ik een ongebreidelde onderzoekende geest die verlangt naar experimenteren, uitproberen, en vooral ook zoeken naar een vorm die 'past' bij mijn idee (zingen, fotografie, video, schrijven). Vanuit deze gedachte geniet ik ook erg van meedenken en een klankbord zijn voor andere projecten.'

AN

'Samenwerken met Anita Kooij betekent voor mij werken met een sparring partner in de letterlijke betekenis van het woord. Geen enkele beslissing zal zonder slag of stoot gaan. Fel, intellectueel, spiritueel en sensitief weegt zij haar beslissingen. Voor creatieve processen neemt zij de tijd, ook omdat zij niet anders kan, en dit heeft een goede invloed op mijn denk- en werktempo dat vaak te hoog ligt. Dingen hoeven niet in een korte tijd in elkaar gedraaid te worden. De echte dingen die gemaakt *moeten* worden, los van toestemmingen, goedkeuring, subsidie, of wat dan ook, hebben tijd, veel tijd nodig. Ik geloof dat Anita en ik elkaar op de juiste manier vertragen. Deze samenwerking zal voor

mij inhouden dat ik bepaalde grenzen over zal gaan. Ik heb een moeizame verhouding ten aanzien van mijn oude vriend, de muziek. Live performen is iets waar ik niet snel toe zal overgaan. Omdat Anita het performen, ofwel lijfelijk aanwezig zijn, jezelf als instrument en medium zien van een kunstwerk, in haar bloed heeft zitten, en ik er altijd angst aan gekoppeld heb, hebben zij en ik afgesproken elkaar tot spiegel te verklaren, en zal ook ik *live* met de billen bloot moeten gaan. We zijn er nog niet uit hoe ver deze omkering moet gaan. Dit idee is weliswaar van mezelf afkomstig, maar zonder haar had ik het nooit bedacht. Ook hierin merk ik een krachtige wisselwerking tussen haar creativiteit en de mijne.'

EK

'De samenwerking van Anita met Emily/Zero is een logisch vervolg op haar deelname aan het Gebed in 1996. Zero is in de tussentijd veranderd van richting, van theater naar beeldende kunst. Het contact tussen Emily en Anita is in de tussentijd blijven bestaan. Er is veel vertrouwen over en weer, en een gemeenschappelijke drang tot onderzoek. Dat is een goede basis. Ik ben heel benieuwd hoe ze met dit onderwerp

om zullen gaan, vanuit hun eigen ingangen - Emily als schrijfster/fotografe, Anita als theatermaakster. Het is een heel poëtisch en ook heroïsch onderwerp, de werkelijkheid van het moe zijn, niet door te hangen, maar door te streven.'

CM

In 2005 was er, zoals
voorgenomen, meer tijd voor
reflectie, al kenmerkte de eerste
helft van het jaar zich toch ietsje
teveel tot het onder deadline in
elkaar steken van exposities.
Nieuwe ideeën kregen best de
kans om te groeien, getuige
de nieuwe onderzoeken
die zijn gestart.

Bij diverse festivals en
vertoningsplekken is werk
aangeboden. Zie punt 7b. Voor
de *Dutch open*, een jong festival
in Amsterdam en podium
voor nieuw video- en ander
experimenteel werk was de
deadline helaas al verstreken.
Het *Tabor* filmfestival in Kroatië
selecteerde *Spuw* uiteindelijk
toch niet. Dit tot onze grote
teleurstelling, maar vooral
omdat we maar wat graag in
een internationaal festival
hadden meegedraaid.

Zero is verder gegaan met het
ontwikkelen van installaties
op locatie in combinatie met
fotografie en video. De noodzaak
om de afzonderlijke disciplines
als losse krachten te zien
die in het bundelen scherper
en diepgravender worden,
is terdege gevoeld en in de
praktijk tot uiting gebracht.
In de eerste maanden van
2005 heeft Zero *Spuw* en *De*
doodskonigin aangeboden
bij diverse festivals en
instellingen: *De Filmbank*,

Cavia, het IFFR, *Ohne*
Kohle, *Planet in Focus* en *Tabor*
Film Festival. *De Filmbank* en
Het *Global Super 8 festival* in
Cavia selecteerden *Spuw*.
2005 was voor de twee
kunstenaars van Zero een
verschillend jaar. EK richtte
zich als individu op het naar
buiten brengen van haar werk,
en werkte plannen uit voor het
project *M(o)e*. CM ontwikkelde
zijn technieken als fotograaf.
In de doelstelling van 2005
werd vermeld dat Zero '...zich
verder [will] ontwikkelen op het
vlak van installaties op locatie
in combinatie met fotografie
en video.' Deze doelstelling
is in 2005 met beleid in
daden omgezet in een *work*
in progress voorbereiding.

e. doelstelling 2006

In 2006 willen de kunstenaars binnen Zero opnieuw meer ruimte geven aan de ontwikkeling van niet projectgeoriënteerd werk. De samenwerkingsgedachte achter Zero moet weer meer ruimte gaan krijgen. Video mag fotografie niet domineren. Dit kan door foto's over te zetten op DVD en als een slide show te presenteren. Maar ook daar zitten grote discrepanties tussen de tijd die het videowerk vaak inneemt ten opzichte van de fotografie. Of er wordt een ruimte gezocht waarin alle producten in een keer bekeken worden. Ook tijdens het maken wordt de uitdaging meer aangegaan, aan de hand van individuele invulling thema's of onderzoeksvragen die los van elkaar worden geformuleerd. Het accent zal in 2006 op de eigen buurt liggen, als vertrekpunt voor verwant onderzoek in andere gebieden. Zero wil de eigen kring vergroten, hetzij concreet, hetzij via het web of festivals. Ook hoopt Zero in 2006 meer aandacht te schenken aan

het akoestische aspect van zijn beeldende ontwikkeling, en voor de vacature van het scheidend bestuurslid een goede vervanger te vinden. Met nieuwe kunstenaar Anita Kooij hoopt Zero op een vruchtbare samenwerking. Op 13 augustus zal Zero het tienjarig bestaan vieren, waarvoor zij oud-medewerkers zal uitnodigen. Dit ziet de stichting als een kans om nieuwe banden met oude kennissen aan te gaan.

f. plannen voor 2006

Holes, presentatie *work in progress*, eerste presentatie 6 januari, tweede presentatie begin november.

Voortzetting onderzoek *m(o)e*.

Deelname Open Ateliers Oudzuid/Retort, najaar.

Nieuwe, Engelstalige website.

Nieuw bestuurslid vinden.

Tien jaar Zero vieren.

a. publicaties

Zerosignal

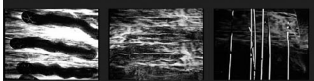
De *Zerosignal*, het onregelmatige digiperiodiek wat Zero onder andere inzet om publiciteit te maken voor haar activiteiten, verscheen driemaal in 2005.

De eerste *Zerosignal* van 2005 was gewijd aan de vertoning van *Spuw op de Global Super 8 Day* en *Naar buiten*. De tweede aan het *Spraakwater* project, en de derde aan *Graafwerk/Stil Water* en *Luisteren in het Landschap*.

Zerosignal*2005.01 een onregelmatig digiperiodiek uitgegeven door Zero Amsterdam

SPUW TE ZIEN IN AMSTERDAM OP GLOBAL SUPER 8 DAY
vrijdag 4 mei 2005 uur / Forum Cadeau / Van Halbeek 53 / Amsterdam
reserveren (020) 601 14 19 / entree € 6,- / www.bierhuiszero.nl

Super 8 bestaat 40 jaar. Wereldwijd wordt in 40 steden deze vierdaagse gevierd. De korte film *Spuw* van Natan Ribka, Emily Kocken en Carst van der Molen werd geselecteerd voor de Amsterdamse editie en is te zien in een programma van ongeveer 2 uur lang. Laat deze kans om *Spuw* in groot formaat te zien niet lopen. Als je wilt komen reserveren dan wel, want temeer Cadeau heeft maar 40 stoelen.

SPUW Super 8 / 340' / 2004
door Natan Ribka, camera & super 8 bewerking Emily Kocken
montage & digitale bewerking Carst van der Molen, geluid Rijk Westerhof
Wateraanvaan koeren, bewerkt met ondermeer ecologie, dood en zout, in de digitale bewerking vertrokken nieuwe ritme, extra lagen, vertalingen. *Spraakwater* Natan Ribka gaf haar idee terug uit handen aan Emily Kocken en Carst van der Molen (2004). *Spuw* werd onder andere geselecteerd voor het Nederlandse Film Festival 2004 en werd vertoond in het theater De Oude Doelen, 2005.

NAAR BUITEN: FOTOGRAFIE VAN EMILY KOCKEN
De april film 3 juni 2005 / Streekruimte 100, Amsterdam / open mei tot van 6-17 uur
vrijdag 2 / halve Zaterdag / aan de Hoofdstoringsplein van de brug voor de Link van den Broek

Algemeen vrijdag werd de fotopostkast 'Naar buiten' geopend. Te zien zijn een reeks van foto's die Emily Kocken heeft gemaakt. Kleurenafdraken, polaroids, en zwart-wit afdraken. Landschapsfotografie wordt te zien. De foto's zijn genomen vanuit het standpunt van het gefotografeerde subject, degenen die naar buiten wil. WJ in Emily Kocken, die het is haar daar onder andere treffen vrijdag 6 mei a.s. van 16-17 uur.

Fotolist: (1) 'Naar buiten, waar is vriend van gebroeders?' (2) 'Naar buiten' (3) 'Vogelvlucht' (4) 'WJ worden' (5) 'Licht in Oosthaven' (6) 'Inleidingen gongen, stuwend leefde' (7) 'Architectuur' (8) 'Stad in Pijnbarbaas' (9) 'Alles, wat je doet' (10) 'Tom' (11) 'Sprockelster' (12) 'Het blauwe studee' (13) 'Werkten, eten, studee' (14) 'De held' (15) 'Helder en held in de gongen' (16) 'De held en de gongen' (17) 'Lieve held' (18) 'De held en de gongen' (19) 'Stakking' (20) 'Manny's goede push' (21) 'Rosa' (22) 'Lisa, Lisa, sunny day!'

Emily Kocken en Carst van der Molen werken sinds 1996 samen onder de naam ZERO. Het accent ligt op handbewerkte foto, film, en videoclips, zowel analoge als digitale.

Voor meer informatie: www.zerosignal.nl
Emily Kocken / emily@zerosignal.nl

Zerosignal 2005.01

Spraakwater in de Boterhal

Spraakwater EK

De drie paardjes / beeldmerk EK

In 2004 namen CM en EK deel aan het kunstenaarslaboratorium *Verloren Land*, dat in mei 2004 werd gepresenteerd met een grote groepstentoonstelling in *De Boterhal* in Hoorn. Een jaar na dato voelden de negen kunstenaars behoefte om de resultaten te bundelen in een publicatie. Voor de presentatie componeerde geluidskunstenaar Riek Westerhof een nieuwe waterperformance, een partituur waarin het tijdsverloop was vastgelegd, met als instrumenten: een emmer sop (tegen de ruit aan de achterkant van de Boterhal aan te smijten met een felle pets), een bak water waar de 'musicus' het gezicht mee moest deppen, een emmer water met sop waarmee de 'musicus' de vloer moest dweilen en een aantal poreuze schaaltes waarin water zat. De speler of musicus goot de schaaltes in elkaar over. Het was een speelse manier om een redelijk zwaar project (van 2004 weliswaar) af te sluiten. Tot de genodigden behoorde de voorzitter van het VSB-fonds, afdeling Beemster. Aan haar werd het eerste exemplaar van het boek aangeboden. Het totaal aantal exemplaren bedroeg 200.

Met *Spuw* draaide Zero voor de derde keer mee tijdens Cavia's deelname aan de *Global Super 8 Day*, een samenwerking tussen *Cinema De Balie*, *Filmhuis Cavia*, *Vivipara 2005*, *Starting from Scratch*, *Filmatelier Eyedidom* en *Villa Logica*.

De dag is *global* want wereldwijd worden er simultaan in allerlei filmhuizen en filmsalons super 8 films gedraaid. Dit jaar bestond smalfilm (super 8) veertig jaar. De mensen die op deze avonden afkomen, zijn vaak makers van super 8 film, of andere belangstellenden in de experimentele film. Het zaaltje (40 stoelen) zit altijd vol, makers worden gevraagd iets te zeggen als inleiding, na vertoning kan het publiek vragen stellen.

In het programma waren verder films opgenomen van een aantal in Amsterdam werkende super 8 filmmakers, zoals Fred Pelon, Roos Gevers, en Martha Colburn. In het programma was te zien hoe super 8 aan de ene kant synoniem kan zijn met dat oude gevoel van de familiefilm, maar ook in de handen van een kundige filmmaker als echte film kan gelden: het goedkope alternatief voor grotere filmformaten.

www.super8site.com

www.filmhuiscavia.nl

c. filmbank

Spuw geselecteerd door Filmbank

Op 7 maart selecteerde de commissie van de Filmbank *Spuw* voor opname in het Filmbankarchief. Het houdt ook in dat *Spuw* deel kan nemen aan een van de Filmbanktours. Hierin worden korte films, rond een thema gegroepeerd, vertoond in een groot aantal filmhuizen door heel Nederland. In Amsterdam is dit Cinema De Balie. Wanneer *Spuw* mee mag toeren in 2006 was tijdens het schrijven van dit jaarverslag nog niet bekend; ook weten we nog niet onder welk thema *Spuw* geschaard zal worden.

Een van de commissieleden van de filmbank, vertelde na de vertoning van *Spuw* in Cavia enthousiast wat hem zo aansprak: de unieke abstrahering van de watervallen, een ongewone benadering van een niet-Nederlands natuurverschijnsel. Dat de watervallen in Artis waren gefilmd, vond hij een prachtig gegeven. Ook het plastische van verf op doek, waardoor de film textuur kreeg, en geur, was voor hem een reden geweest om voor de film te stemmen.

Over de filmbank even de filmbank zelf aan het woord: *‘De Filmbank zoekt actief naar*

een publiek voor onafhankelijk geproduceerde, Nederlandse experimentele films. Het woord ‘experimenteel’ vatten we breed op. Het kan gaan om films die voortbouwen op de klassieke avant-garde of om werk dat de relatie tussen film en andere kunsten onderzoekt. Het kan gaan om iedere vorm van filmisch onderzoek dat geschikt is voor projectie in een zaal, voor een publiek – of het nou animatie, documentaire of fictie is. Formaat en lengte doen er niet toe. Kwaliteit wel. Het zijn eigenaardige films, die prikkelen door hun onconventionele onderwerpskeuze, aanpak en vorm. Ze zijn zo mooi, verwarrend, hard of absurd dat de beelden steeds terugkeren in je hoofd. Filmische vrijbuitery is een voorwaarde voor een bloeiende filmcultuur. Experimentele films analyseren en bekritisieren de mainstream filmindustrie. Soms zetten de films een stap terug om de werking van het medium te beschouwen. Dan weer maken ze sprongen vooruit door nieuwe mogelijkheden af te tasten. Experiment gedijt in een zeker isolement, maar in Nederland is dat te ver gegaan. Experimentele films zijn hier nauwelijks te zien. De makers zijn bekender in het buitenland dan in Nederland. De Filmbank

wil een breder Nederlands publiek met de vrijgevochten film laten kennismaken. Films die de grenzen onderzoeken zijn belangrijk voor iedereen die van film houdt.’

www.filmbank.nl

Open dag broedplaatsen

Voor *De verborgen stad* op vrijdag 18 en zaterdag 19 november, de open dag voor broedplaatsen/atelierpanden en vrijplaatsen in Amsterdam, gehouden aan de Plantage

Doklaan, was Zero door Retort's projectruimtecoördinatoren gevraagd om deel te nemen met *Spertijd*. Dit project voldeed aan de criteria die Retort hanteert voor de projectruimte: een ruimtelijke installatie, op locatie ontwikkeld en vertoond in een periode van twee maanden. In *Spertijd* (2004) lieten beide kunstenaars stadsdeel Oud Zuid zien in een fictieve oorlogsver telling met video, fotografie, een lichtinstallatie, logboek. Het aantal bezoekers tijdens de besloten conferentie was 160. Op zaterdag bezochten overdag ongeveer 300 bezoekers alle locaties verspreid over de hele stad. Een heel uiteenlopend publiek, waaronder ook wat pers/media-mensen. Op het feest waren ongeveer 500 bezoekers, vnl. mensen uit en aanhang van de deelnemende broedplaatsen. Het doel van *De verborgen stad* was om mensen uit verschillende panden dichterbij elkaar brengen, meer betrokken bij elkaar te maken, meer publiciteit en aandacht te genereren voor de verschillende broedplaatsen/atelierpanden/vrijplaatsen en het publiek een beeld te laten krijgen van wat een broedplaats is. Door het Parool, de Metro en AT5, werd de nodige aandacht aan deze manifestatie besteed.

beeld uit serie Oorlogswaan EK

e. minibiografieën zerokunstenaars

EMILY KOCKEN (1963) studeerde cello en schoolmuziek aan het *Brabants Conservatorium* in Tilburg. Tijdens haar werk als muziekdocente ontdekte ze film. Inmiddels is zij gevormd, door cursussen en studie aan de *Boston Museumschool of Fine Arts*. Haar voorliefde gaat wat het filmen betreft uit naar het handmatig bewerken, van analoog geschoten materiaal. De fotografie is haar sinds 2004 als extra medium min of meer in de schoot geworpen. Beeld maken en schrijven worden steeds meer als een twee-eenheid gevoeld, en inspireren elkaar wederzijds.

CARST VAN DER MOLEN (1969) studeerde vliegtuigbouwkunde in Haarlem en filosofie in Amsterdam. Na ook nog een korte theateropleiding koos hij zijn kennis te verenigen door zich te ontwikkelen als grafisch vormgever, en later als webdesigner. Ontwerpen leidde tot fotograferen en het monteren en maken van korte video's, en later videoinstallaties. Video is voor hem een manier om de wereld die te snel voorbijgaat terug te kijken. In zowel zijn videowerk als in zijn fotografie zoekt hij de grafische abstractie op van het stedelijk landschap.

ANITA KOOIJ (1963) studeerde mime aan de *Theaterschool* in Amsterdam. Als speler/maker en docent houdt ze zich bezig met de theatrale en pure taal van het lichaam. Improvisatie speelt een belangrijke rol. Video ontdekt ze tijdens haar studie aan de UvA. Ze werkte mee aan een documentaire en analyseerde vertelstructuren en montage in film. Vanwege ziekte stopte ze vanaf 1999 tijdelijk met haar theaterwerk. In die tijd schreef ze teksten over (de ervaring van) het eigen lichaam, als momentopnames in de tijd. Fotografie is een oude liefde.

f. selectie werk 2005

1

2

3

4

5

6

7

8

9

1-6 Naar buiten! EK

1 Spookrijdster

2 Inktstippen geregen,
struinend teefje

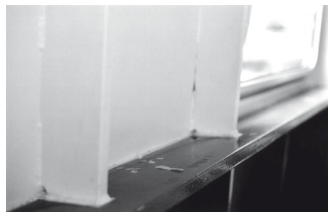
3 La beauté solitaire

4 Laatste licht

5 Werken, eten, slapen

6 Het blauwe stoeltje

7-9 Andreas Sterft CM

10

11

12

13

14

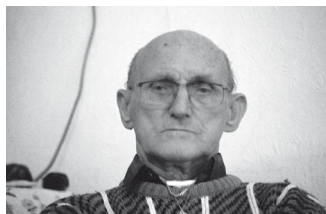
15

16

17

18

10-15 Stil Water EK

16 Transport CM

17-18 Holes

17 City Hole 1 CM

18 Voyeurette 1963 EK

